

Όλα όσα τεκμαίρονται τα τελευταία 3 χρόνια γύρω από το εγχείρημα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης έχουν περισσότερο την χροιά ενός εκτεταμένου δράματος, παρά την υφή μιας αισιόδοξης αφήγησης συναρτημένης με την ενωμένη Ευρώπη.

Είναι προφανές ότι εάν ζούσαν σήμερα οι μεγάλοι πρωτοπόροι της μεγάλης ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής, όπως ο Jean Monnet, ο Robert Schuman ή ο Winston Churchill θα αντίκριζαν με απογοήτευση τόσο την στασιμότητα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης όσο και την κρίση της ευρωζώνης που σε κάθε περίπτωση περιέχει συγκρουσιακά χαρακτηριστικά.

Οι μεγάλοι οραματιστές του κοινού ευρωπαϊκού οικοδομήματος γνώριζαν χωρίς άλλο τους κινδύνους που εγκυμονούν. Εντούτοις πίστεψαν στην υπέρβαση του τραγικού, απαισιόδοξου και άδοξου παρελθόντος για χάρη ενός ευοίωνου κοινού μέλλοντος των ευρωπαϊκών λαών.

Ειδικότερα ο Churchill είχε επισημάνει το 1946, σε διάλεξη του στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης, το όραμα και την ανάγκη δημιουργίας κάποιου είδους Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης. Όπως χαρακτηριστικά επισήμανε «οι δομές των Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης, θα πρέπει να θεσπισθούν σωστά και να είναι τέτοιες που να περιορίζουν τη σημασία της υλικής ισχύος της οποιασδήποτε χώρας».

Όπως δείχνουν οι εξελίξεις σήμερα ακριβώς η ασυμμετρία και ανισορροπία οικονομικής ισχύος είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα της σημερινής Ευρώπης. Με άλλα λόγια η κυρίαρχη επικράτηση των ισχυρότερων όπως εκδηλώνεται σήμερα οδηγεί σε μια σύγκρουση βαρβαροτήτων για να χρησιμοποιήσουμε τα λόγια του διεθνολόγου Gilbert Aschar.

Η πολιτικοοικονομική μεταβολή της Ευρώπης εν μέσω της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, ξεκίνησε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και εξέφρασε, την ανάγκη για την διασφάλιση της ειρήνης και του υπαρκτού μέλλοντος της ανθρωπότητας.

Εκ προοιμίου επομένως ο μετασχηματισμός της γηραιάς ηπείρου εδράζονταν στην κραταιά πεποίθηση ότι το προπολεμικό εθνοκεντρικό ευρωπαϊκό σύστημα έχει κλείσει τον ιστορικό κύκλο του και δεν συνέβαλε πλέον στην ειρηνική συνύπαρξη και ευημερία των λαών. Η Ευρώπη προσπάθησε να στρέψει οριστικά την πλάτη στην αναχρονιστική συγκρουσιακή πολιτική των εθνών –κρατών μέσα από μια νέα πολιτική αφήγηση υπερεθνικ

Από τα μεγάλα οράματα στην «γερμανική Ευρώπη»

Συντάχθηκε από τον/την Μαυροζαχαράκης Μανόλης

Τρίτη, 09 Απρίλιος 2013 17:38 - Τελευταία Ενημέρωση Τρίτη, 09 Απρίλιος 2013 17:46

ής συγκρότησης της Γηραιάς Ηπείρου. με κοινές πολιτικοοικονομικές οριζουσες.

Παρά το γεγονός ότι από τότε μέχρι σήμερα κύλησε πολύ νερό στο αυλάκι και η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση προχώρησε τουλάχιστον οικονομικά, διευρύνθηκε και γιγαντώθηκε οι πολιτικές προσδοκίες και τα ηθικά αξιώματα που επενδύθηκαν σε αυτή δεν υλοποιήθηκαν ακόμα. Ούτε στο ελάχιστο.

Υπό την ηγεσία της Γερμανίας -όχι όμως με αποκλειστική ευθύνη της- η Ευρώπη των εθνικών κρατών έχει αναβιώσει. Όπως καταγγέλλει μάλιστα ο πρώην καγκελάριος Χέλμουτ Σμιτ «το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο, η Bundesbank και η καγκελάριος Μέρκελ ενεργούν σαν το κέντρο της Ευρώπης, με την οργή των γειτόνων μας». Ένα τμήμα της κοινής γνώμης είναι επιρρεπές κατά τον Σμιτ σε μια «εθνικό-εγωιστική τάση» της Γερμανίας.

Είναι σαφές ότι ο Σμιτ, που έζησε τη ναζιστική Γερμανία και τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, δεν προειδοποιεί χωρίς λόγο για μια επικίνδυνη εξέλιξη.

Η Ευρώπη σήμερα βρίσκεται εκ νέου μπροστά σε ένα νέο σχίσμα..

Ένα σχίσμα που ενίοτε συμβολοποιείται με τον τίτλο της «Γερμανικής Ευρώπης» και στην ουσία εκφράζει μια σύγκρουση μεταξύ πλούσιου Βορρά και οικονομικά προβληματικού Νότου. Ένα σχίσμα που συνοδεύεται από πολιτικά εργαλεία που μόνο ελκυστικά δεν επιδρούν. Η ασυμμετρία οικονομικής και πολιτικής ισχύος επιδρά ως έναν βαθμό διαλυτικά.

Λιτότητα, μνημόνια, δημοσιονομικές προσαρμογές, δημοσιονομικά σύμφωνα, κουρέματα, στάσεις πληρωμών, υποβαθμίσεις κρατών κοκ. Αυτές και άλλες έννοιες αντικατέστησαν παλιότερους όρους όπως ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο, Ευρώπη των λαών, ευρωπαϊκό σύνταγμα, ομοσπονδιακή Ευρώπη, Ευρώπη της γνώσης κοκ,

Η μετάθεση των εννοιών συνομολογεί από μόνη της την πολιτική μετάθεση προς έναν στείρο οικονομισμό του ισχυρού πολιτικού κέντρου της Ευρώπης.

Ο πλούσιος Βορράς έχει ως κέντρο συντονισμού και προσανατολισμού το Βερολίνο, ενώ ο προβληματικός Νότος που αξιωματικά ανέμενε από το Παρίσι έναν αντίστοιχο ρόλο δεν δικαιώθηκε στις προσδοκίες του και δεν διαθέτει κάποια ηγετική δύναμη που θα έθετε τα ζητήματα με πυγμή πάνω στο τραπέζι.

Εντούτοις πριν την άνοδο της Μέρκελ στην εξουσία ο τόνος στην Ευρώπη καθοριζόταν σε μεγάλο βαθμό από το Παρίσι. Η Γερμανία ήταν τότε ο «ασθενής της Ευρώπης», και η Γαλλία αποτελούσε από πολλές απόψεις ένα πρότυπο, το οποίο αντέγραφε επίμονα ο πρώην καγκελάριος Σρέντερ, τόσο όσον αφορά τα ελίτ πανεπιστήμια, την βιομηχανική πολιτική όσο και το συγκεντρωτικό πρότυπο της εξουσίας.

Όσον αφορά το τελευταίο ο Σρέντερ ίδρυσε το γραφείο της καγκελαρίας (Kanzleramt) το οποίο κατευθύνει μέχρι σήμερα τα πράγματα.

Την ίδια στιγμή ο Σρέντερ απέρριψε το αίτημα της 35 ης εργασίας την εβδομάδα - και εφήρμοσε μια αντιλαϊκή πολιτική ατζέντα (Agenda 2010) η οποία συνέτεινε στο να πέσουν οι γερμανικοί μισθοί κάτω από το τότε ακόμη χαμηλότερο γαλλικό επίπεδο. Οι συνακόλουθες κυβερνήσεις που ανέλαβαν την σκυτάλη συνέχισαν στο ίδιο μοτίβο. Σήμερα το γραφείο καγκελαρίας της Μέρκελ, αποτελεί το νευραλγικό και σκιώδες κέντρο διακυβέρνησης της Ευρώπης.

Η Γερμανία φιγουράρει ως οικονομικό πρότυπο ενώ το Παρίσι ως απλός αποδέκτης πολιτικών συνταγών.

Μαζί με τους καιρούς αλλάξανε οι συσχετισμοί. Virtù και fortuna όπως θα έλεγε ο Μακιαβέλι.

Υπό εξέλιξη βρίσκεται ένα νέο φαινόμενο έντονου Μερκιαβελισμού, κατά τον έγκριτο Γερμανό στοχαστή Ulrich Beck,

Για δεκαετίες, η Γαλλία επέβαλε στην ΕΕ την σφραγίδα της. Τώρα έχουμε μια “γερμανική Ευρώπη”.

Αυτό δεν είναι αποτέλεσμα μόνο σθεναρής αναμονής, ενίοτε σεμνής υποχωρητικότητας και άλλοτε μακιαβελικών υπολογισμών.

Αντίθετα υπήρξε αποτέλεσμα στρατηγικών αποφάσεων. Σε πολλούς τομείς, το Βερολίνο διδάχτηκε από το Παρίσι και νίκησε τους Γάλλους με τα δικά τους μέσα.

Συνεπώς η Μέρκελ τώρα χρησιμοποιεί την κρίση του ευρώ για να περάσει τη δική της εθνική ατζέντα.

Ο Ch Bertram, πρώην διευθυντής του έγκριτου γερμανικού Ιδρύματος Επιστήμης και Πολιτικής (Stiftung Wissenschaft und Politik), συνόψισε εύστοχα την κατάσταση τονίζοντας ότι «αυτή η κυβέρνηση από την αρχή της κρίσης, σκεφτόταν μόνο εθνικά και όχι ευρωπαϊκά. Η ανησυχία της ήταν πάντα να αποκρούσει κατά κύριο λόγο τις απειλές γύρω

από τη γερμανική ευημερία, όχι γύρω από την ευημερία της Ευρώπης.

Ο χρυσός της Bundesbank της είναι πιο σημαντικός από ό, τι το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Ασφαλώς όλες οι άλλες χώρες καθώς και η Γαλλία ακολουθούν εθνικές επιδιώξεις και συμφέροντα . Ωστόσο η Γαλλία και οι άλλες χώρες χρειάζονται την Ευρώπη. Η γερμανική κυβέρνηση, εντούτοις συμπεριφέρεται σαν να μην χρειάζεται, την Γαλλία και την νότια Ευρώπη. Αυτή είναι η βασική διαφορά.

Σε βάθος χρόνου αυτή η λογική δεν είναι βιώσιμη. επειδή υπάρχουν τρία βασικά προβλήματα για μια ηγεμονική στρατηγική της Γερμανίας:

1. Οι πολίτες δεν συνεργάζονται. Οι περισσότεροι Γερμανοί δε θέλουν καν μια "γερμανική Ευρώπη", επειδή την θεωρούν ως υπερφόρτωση μετά το βάρος που σήκωσαν για την γερμανική επανένωση και την ατζέντα 2010 του Σρέντερ. Οι πολίτες είναι οικονομικά συγκλονισμένοι και θεωρούν ότι μια γερμανική Ευρώπη συνδέεται με το κόστος διάσωσης άλλων χωρών. Η τάση αποδέσμευσης από το ευρώ κερδίζει έδαφος.

2. Η γερμανική οικονομία αποδεσμεύεται ολοένα περισσότερο από την Ευρώπη. Οι μεγάλες εταιρείες θεωρούν την ΕΕ μόνο ως ζώνη ελεύθερου εμπορίου. Θα προτιμούσαν λοιπόν να απαλλαγούν από όλες τις υποχρεώσεις.

3. Η χριστιανοδημοκρατική κυβέρνηση δεν είναι πρόθυμη και ικανή να υποδυθεί τον απαιτούμενο νέο ρόλο του "ηγέτη". Επί του παρόντος, δεν καταφέρνει καν να εξηγήσει την ευρωπαϊκή πολιτική της.

Επιπλέον, το Βερολίνο μετράει με δύο μέτρα και σταθμά. Για τη Γερμανία, υπάρχουν πάντα εξαιρέσεις (βλ., π.χ., το υπέρογκο πλεόνασμα των εξαγωγών, τους ειδικούς κανόνες για τις γερμανικές τράπεζες καταθέσεων ταμιευτηρίου (Sparkassen) όσον αφορά την τραπεζική εποπτεία, την χρυσή μετοχή της VW), ενώ στις Βρυξέλλες η Γερμανία κηρύττει κανόνες αυστηρής διακυβέρνησης.

Εύλογα όλα αυτά συναντούν την δυσαρέσκεια των άλλων χωρών και ειδικότερα της Γαλλίας.

Ως εκ τούτου πολλοί αναλυτές εικάζουν ότι μετά τις γερμανικές εκλογές, η Μέρκελ θα πλησιάσει τον Ολλάντ και θα χαλαρώσει τα μέτρα λιτότητας. Χωρίς όμως να υπάρχει απόλυτη βεβαιότητα , διότι η ανταγωνιστική εμμονή της Γερμανίας μπορεί να οδηγήσει και σε ακόμα σκληρότερη στάση. Εξίσου πιθανόν είναι άλλωστε το Βερολίνο να συνασπιστεί με το Λονδίνο και την Βαρσοβία και να επιχειρήσει μια πολιτική του «διαίρει και βασιλεύε». Αυτή η διαδικασία έχει ξεκινήσει ήδη στο Eurogroup . Εκεί το Βερολίνο μαζί με την Χάγη και το Χελσίνκι κυβερνούν τον υπόλοιπο κόσμο , τελευταία μάλιστα και εναντίον του ΔΝΤ.

Μοναδική νομιμοποίηση για αυτή την συμπεριφορά αποτελεί η τριπλή αξιολόγηση με Α που παρέχουν οι αμερικανικοί οίκοι αξιολόγησης. Την ημέρα που η Γαλλία έχασε την αξιολόγηση αυτή κατά τραγική ειρωνεία λόγω του δημοσιονομικού συμφώνου της Μέρκελ , είχε ήδη υποβαθμιστεί και στην ιεραρχία της ισχύος.

Η «γερμανική Ευρώπη» είναι κατά κύριο λόγο, μια Ευρώπη των αγορών.

Είναι ούτε λίγο ούτε πολύ το ακριβώς αντίθετο από αυτό που αντιστοιχεί στην πραγματική ευρωπαϊκή ενοποίηση και από αυτό που έχει άμεσα ανάγκη ο εκτεθειμένος στην διαδικασία φτωχοποίησης Νότος.

Για όλους τους παραπάνω λόγους , το ζητούμενο είναι να αλλάξει η Γερμανία πορεία και για να γίνει αυτό πρέπει όχι μόνο να αλλάξει η πολιτική της ηγεσία αλλά κυριολεκτικά η πολιτική της.

Όπως τόνισε άλλωστε ο πρόεδρος των Γερμανών σοσιαλδημοκρατών Sigmar Gabriel σε πρόσφατη συνέντευξη του προς την εφημερίδα « Die Welt» υπάρχουν ορισμένα ζητήματα που διαφοροποιούν τις πολιτικές δυνάμεις μεταξύ τους.

Στην αντίληψη των Γερμανών σοσιαλδημοκρατών επισήμανε ο Gabriel το κρισιμότερο ζήτημα των επόμενων ετών είναι η απελευθέρωση των κρατών από την λαβή των χρηματαγορών και ο συνδυασμός της κοινωνικής δικαιοσύνης με την οικονομική αποτελεσματικότητα. Αυτό σημαίνει ότι χρειάζεται μια νέα ισορροπία τόσο για την Γερμανία όσο και για την Ευρώπη μέσα από την προώθηση μιας νέας κοινωνικής συνοχής μέσα από το σταμάτημα του διευρυνόμενου κοινωνικού και πολιτισμικού χάσματος.

Με έμφαση τόνισε ο Gabriel ότι στο πικρό παράδειγμα της Κύπρου φάνηκε ότι η Μέρκελ και η κυβέρνηση της δεν έχουν κάνει απολύτως τίποτα για να ρυθμίσουν τον καταστροφικό χρηματοπιστωτικό τομέα στην Ευρώπη ούτε έκαναν κάτι για να σταματήσουν την διεύρυνση του κοινωνικού χάσματος στην Γερμανία και στην Ευρώπη.

Μια πολιτική που απομακρύνεται από τους εργαζόμενους , τους ανθρώπους του μόχθου, τους μικροεπαγγελματίες, τους μικρούς βιοτέχνες , τους τεχνίτες, τους πραγματικούς παραγωγούς της γης δε ταιριάζει στο ιστορικό ευρωπαϊκό πρότυπο.

Δεν αρκεί οι συντηρητικές ευρωπαϊκές δυνάμεις να ασκούνται στην υποκλοπή σοσιαλδημοκρατικών ιδεών, μια τέχνη στην οποία διακρίθηκε ιδιαίτερα η Μέρκελ υιοθετώντας στο εσωτερικό της Γερμανίας ένα μέρος της σοσιαλδημοκρατικής ατζέντας όπως ο ελάχιστος μισθός για μανάτζερ και η ρύθμιση των χρηματοπιστωτικών αγορών για να καρπωθεί την ψήφο των ψηφοφόρων της σοσιαλδημοκρατίας.

Στις δημοσκοπήσεις η Μερκελ μέχρι τώρα δικαιώνεται. Για πόσο καιρό όμως;

Στην πραγματικότητα η Μέρκελ δεν έχει προωθήσει ούτε υλοποιήσει κανένα μέτρο που να αποτρέπει την ανεξέλεγκτη επέλαση των αγορών και να συμβάλει στην κοινωνική συνοχή.

Από τα μεγάλα οράματα στην «γερμανική Ευρώπη»

Συντάχθηκε απο τον/την Μαυροζαχαράκης Μανόλης

Τρίτη, 09 Απρίλιος 2013 17:38 - Τελευταία Ενημέρωση Τρίτη, 09 Απρίλιος 2013 17:46

Όπως εύστοχα σημειώνει ο γερμανός φιλόσοφος Gadamer «όπου έχουμε ανθρώπινες κοινωνίες, δεν έχουμε μόνο κυριαρχία. Έχουμε μία κυριαρχία που προσανατολίζεται στην δημόσια εκδηλωμένη συγκατάθεση και στην μόνιμη αναγνώριση». Για όσον καιρό η Γερμανία δεν κατανοεί αυτόν τον κανόνα δεν θα μπορέσει να ηγηθεί της Ευρώπης.

Μαυροζαχαράκης Μανόλης
Κοινωνιολόγος –Πολιτικός Επιστήμονας